

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Xamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQUISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИСЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Бахриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoyev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abdusalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIYAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIJ MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIYASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIYAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
<i>Axmedov Oybek Turgunpulatovich</i>	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
<i>Madraximov Ilxom Kamilovich</i>	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
<i>Zaripov Xusan Baxodirovich</i>	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
<i>Xamrayev Quvvat Iskandarovich</i>	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
<i>Jalilov Jamshid G'anjionovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li</i>	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
<i>Xayitboev Abror Quvondiqovich</i>	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
<i>Гулмаматова Дурдона Шерали кизи</i>	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
<i>Musayeva Dilnoza Dilshatovna</i>	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
<i>Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
<i>Qulliyev Anvar Zayniddinovich</i>	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
<i>Alimov Umid O'ktambayevich</i>	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
<i>Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi</i>	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
<i>Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova</i>	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
<i>Останов Эгамберди</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
<i>Xakimova Xulkar Xamidovna</i>	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
<i>Tleuov Niyetulla Raxmanovich</i>	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
<i>Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna</i>	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	234
<i>Sadikov Shoxrux Shuxratovich</i>	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
<i>Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna</i>	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
<i>Djalilova Dilbar Abdikarim qizi</i>	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BYUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI.....	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI.....	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI.....	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA.....	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIVAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА.....	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI.....	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	

TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI

I.J. Isakov

TDIU Mustakil doktorant

Email: isakov.isobek@gmail.com

Annotatsiya. Depozitlar tijorat banklari uchun asosiy resurs manbalaridan biri hisoblanadi. Shu sababli, xalqaro bank amaliyotida depozit bazasining yetarliligini ta'minlashga alohida e'tibor qaratiladi. O'z navbatida, tijorat banklarining depozit bazasining yetarliligini ta'minlashda asosiy mezon bo'lib, transaksion depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi ulushi hisoblanadi. Maqolada O'zbekiston tijorat banklarining depozit bazasining yetarliligini ta'minlash bo'yicha ilmiy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banki, depozit baza, transaksion depozit, muddatli depozit, brutto depozit, foiz stavkasi, majburiy zaxira.

Abstract. Deposits are one of the main sources of resources for commercial banks. Therefore, in international banking practice, special attention is paid to ensuring the adequacy of the deposit base. In turn, when ensuring the adequacy of the deposit base of commercial banks, the main criterion is the ratio of transaction deposits to gross deposits. The article develops scientific proposals to ensure the adequacy of the deposit base of commercial banks in Uzbekistan.

Key words: commercial bank, deposit base, transaction deposit, term deposit, gross deposit, interest rate, required reserve.

Аннотация. Депозиты являются одним из основных источников ресурсов для коммерческих банков. Поэтому, в международной банковской практике особое внимание уделяется обеспечению достаточности депозитной базы. В свою очередь, при обеспечении достаточности депозитной базы коммерческих банков основным критерием является удельный вес транзакционных депозитов в объеме брутто депозитов. В статье разработаны научные предложения по обеспечению достаточности депозитной базы коммерческих банков Узбекистана.

Ключевые слова: коммерческий банк, депозитная база, транзакционный депозит, срочный депозит, брутто депозит, процентная ставка, обязательный резерв.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020 — 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF-5992-sonli¹ Farmoni bilan tasdiqlangan 2020–2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasida tijorat banklarining resurs bazasini mustahkamlash, banklarning kapitallashish darajasini oshirish, tijorat banklarining emission operatsiyalarini rivojlantirish mamlakat bank tizimini isloh qilishning dolzarb masalalari sifatida e'tirof etilgan [1]. Bu esa, o'z navbatida, tijorat banklari resurs bazasining yetarliligini ta'minlash masalasini ilmiy asosda tadqiq qilish zaruriyatini yuzaga keltiradi.

1 <https://lex.uz/docs/-4811025>

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

F. Mishkinning xulosasiga ko'ra, "banklarning depozitlari va boshqa passivlari yuzasidan berilgan hukumatning kafolatlari korporativ qimmatli qog'ozlarga nisbatan tatbiq etilmaydi va ular uchun kapital muhim ta'minot vazifasini bajaradi. Biroq oddiy aksiyalar banklar faoliyatini moliyalashtirishning nisbatan qimmat shakli bo'lganligi sababli, banklar xarajatlarni qisqartirish maqsadida qarz instrumentlaridan ko'proq foydalanishga harakat qilishadi" [2].

I. Larionovning fikriga ko'ra, "tijorat banklari depozitlarining yetariligi aniqlashda 'NAU' schyotdagi pul mablag'larini hisobga olish lozim, chunki bu pul mablag'lari o'zida joriy depozitlarning barqaror qoldig'ini namoyon etadi" [3].

Ye. Meshkovning xulosasiga ko'ra, "tijorat banklari o'zlarining resurs bazasini shakllantirish uchun muomalaga aksiya, obligatsiya, ipoteka bondlari, depozit sertifikatlari va jamg'arma sertifikatlarini chiqaradilar va mazkur qimmatli qog'ozlarni sotishdan olingan pul mablag'larining bir qismi bankning regulyativ kapitali tarkibida, ikkinchi qismi esa majburiyatlar tarkibida aks etadi; aksiya va sertifikatlarning bozor bahosi banklarning ushbu bozordagi faoliyatini baholovchi iqtisodiy ko'rsatkich hisoblanadi" [4].

Sh. Ruzmetovning xulosasiga ko'ra, "Respublikamiz tijorat banklariga transaksion depozit hisobraqamidagi mablag'lardan ularni muddatli depozit schyotiga o'tkazmasdan resurs sifatida foydalanish amaliyotining mavjudligi tijorat banklari depozit bazasini mustahkamlashga bo'lgan rag'batga putur yetkazadi, banklarning likvidiligi nisbatan jiddiy salbiy ta'sirni yuzaga keltiradi" [5].

O. Sattarovning fikriga ko'ra, depozitlarga to'lanadigan foizlarning darajasini belgilashda tayanch stavkani va boshqa foiz stavkalarini, qayta moliyalash stavkasini hamda boshqa makroiqtisodiy indikatorlarni hisobga olish, omonatlar va depozitlarning tarkibini risklarni hisobga olgan holda optimallashtirish mamlakatning bank tizimining barqarorligini ta'minlashning dolzarb masalalari hisoblanadi [6].

Banklar depozitlarining yetariligi "CAMELS" tizimida quyidagicha aniqlanadi:

DBE	=	Asosiy depozitlar	x	100%
		Depozitlar - jami		

Tijorat bankining depozit bazasi mazkur ko'rsatkichning minimal me'yoriy darajasi 0,75 ga teng [7]. Bunda asosiy depozitlarga quyidagilar kiradi:

- transaksion depozitlarning barqaror qoldig'i;
- muddatli depozitlar;
- jamg'arma depozitlar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tijorat banklarining depozit bazasi bo'yicha 2020–2024-yillar kesimidagi statistik ma'lumotlar O'zbekiston Markaziy banki ochiq manbalari va banklarning yillik hisobotlaridan olindi. Ma'lumotlar trend tahlili, tarkibiy tahlil, solishtirma ko'rsatkichlar va depozit yetariligi formulasidan foydalanib baholandi hamda banklar bo'yicha dinamik o'zgarishlar tahliliy jihatdan solishtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Depozitlar tijorat banklari resurslarining asosiy manbalaridan biri hisoblanadi. Xalqaro bank amaliyotida transaksion depozitlar tijorat banklari uchun resurs manbai hisoblanmaydi. Shuning uchun banklarga transaksion depozitlarning faqat barqaror qoldig'idan resurs sifatida foydalanishga ruxsat etiladi (1-jadval).

1-jadval. AT "Asakabank" depozitlarining miqdori va tarkibi²

Ko'rsatkichlar	Yillar				
	2020	2021	2022	2023	2024
Jami depozitlar miqdori (mlrd so'm)	9704,8	10729,3	14431,1	15485,3	15851,7
Talab qilib olinguncha depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi salmog'i, %.	37,2	32,7	23,0	18,8	17,7
Muddatli depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi salmog'i, %.	62,8	67,3	77,0	81,2	82,3

² Jadval muallif tomonidan AT "Asakabank"ning yillik hisobotlari ma'lumotlari asosida tuzilgan.

1-jadvalda keltirilgan ma'lumotlardan aniq ko'rish mumkinki:

- Asakabankda 2020–2024-yillarda depozitlarning miqdori o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan;
- tahlil davrida talab qilib olinguncha depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi salmog'i pasayish tendensiyasiga ega bo'lgan va 2022-yildan boshlab depozit bazaning yetarliligi ta'minlangan. Bu esa Asakabankning depozit operatsiyalarini rivojlantirish nuqtayi-nazaridan ijobiy holat hisoblanadi.

Ta'kidlash joizki, Asakabankda majburiyatlarning jami miqdori 2018–2023-yillarda o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan, lekin 2024-yilda 2023-yilga nisbatan sezilarli darajada kamaygan. Bu esa mazkur davrda xorijiy banklardan jalb qilingan kreditlar miqdorining oshganligi bilan izohlanadi. Shuningdek, Asakabankda depozitlarning majburiyatlarga nisbatan darajasi 2019–2021-yillarda pasayish tendensiyasiga ega bo'lgan. Bu esa mazkur davrda xorijiy banklardan jalb qilingan kreditlarning majburiyatlar hajmidagi salmog'ining oshganligi bilan izohlanadi.

Shu o'rinda ta'kidlash joizki, respublikamizning yirik tijorat banklari Hukumatning o'ziga xos iqtisodiy agenti rolini bajaradi, ya'ni iqtisodiyotning real sektorida amalga oshirilayotgan investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda faol ishtirok etadi. O'z navbatida, investitsiya loyihalarining eng katta qismi xalqaro kreditlar va xorijiy investitsiyalar hisobidan moliyalashtiriladi. Shu sababli, davlat banklarining majburiyatlari tarkibida xorijiy banklardan jalb qilingan xalqaro kreditlar nisbatan yuqori salmoqni egallaydi (2-jadval).

2-jadval. "O'zmilliybank" AJning depozitlarining miqdori va tarkibi³

Ko'rsatkichlar	Yillar				
	2020	2021	2022	2023	2024
Jami depozitlar miqdori (mlrd so'm)	17194,4	22082,8	38156,7	32920,1	36839,2
Talab qilib olinguncha depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi salmog'i, %.	60,5	53,7	69,3	44,4	39,4
Muddatli depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi salmog'i, %.	39,5	46,3	30,7	55,6	60,6

2-jadvalda keltirilgan ma'lumotlardan ko'rinadiki:

- O'zmilliybankda 2020–2024-yillarda depozitlarning miqdori o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan;
- 2020–2021-yillarda O'zmilliybank depozitlarining umumiy hajmida talab qilib olinadigan depozitlarning salmog'i pasayish sur'atiga ega bo'lgan. Biroq ushbu ko'rsatkichning darajasi 2022-yilda 2021-yilga nisbatan sezilarli darajada oshgan. 2022–2024-yillarda esa O'zmilliybank depozitlarining umumiy hajmida talab qilib olinadigan depozitlarning salmog'i pasayish tendensiyasi kuzatilgan;
- 2018–2021-yillarda O'zmilliybank depozitlarining umumiy hajmida muddatli depozitlarning salmog'i oshish tendensiyasiga ega bo'lgan. Biroq ushbu ko'rsatkichning darajasi 2022–2024-yillarda pasayish tendensiyasiga ega bo'lgan.

Depozit bazaning yetarliligi tijorat banklarining raqobatbardoshligini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Xalqaro bank amaliyotida tijorat banklari depozit bazasining yetarliligini baholashda Xalqaro tiklanish va taraqqiyot bankining ekspertlari tomonidan ishlab chiqilgan metodikadan keng foydalaniladi. Mazkur metodikaga ko'ra, tijorat bankining depozit bazasining yetarliligini aniqlash uchun transaksion depozitlar summasi jami depozitlar summasiga bo'linadi va olingan natija 100 foizga ko'paytiriladi [8]. Tijorat banki depozit bazasining yetarli bo'lishi uning ssuda kapitalari bozoridagi mavqeini ko'rsatuvchi o'ziga xos indikator hisoblanadi.

Respublikamiz tijorat banklarining 1 yilgacha muddatdagi milliy valyutadagi depozitlarining o'rtacha yillik foiz stavkasi 2017–2019-yillarda hamda 2021–2023-yillarda o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan. Bu esa mazkur davrda milliy valyutadagi qisqa muddatli kreditlarning foiz stavkalari yuqori bo'lganligi bilan izohlanadi va banklarning depozit operatsiyalarini rivojlantirishni ta'minlash nuqtayi-nazaridan salbiy holat hisoblanadi.

Respublikamiz tijorat banklarining 1 yildan ortiq muddatdagi milliy valyutadagi depozitlarining o'rtacha yillik foiz stavkasi 2020–2023-yillarda o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan. Bu esa mazkur davrda milliy valyutadagi uzoq muddatli kreditlarning foiz stavkalari yuqori bo'lganligi bilan izohlanadi va banklarning depozit operatsiyalarini rivojlantirish nuqtayi-nazaridan salbiy holat hisoblanadi.

Respublikamiz tijorat banklarining 1 yilgacha muddatdagi xorijiy valyutadagi depozitlarining o'rtacha yillik foiz stavkasi 2017–2021-yillarda pasayish tendensiyasiga ega bo'lgan. Bu esa mazkur davrda xorijiy valyutalardagi depozitlar taklifining ko'payganligi bilan izohlanadi.

Respublikamiz tijorat banklarining 1 yildan ortiq muddatdagi xorijiy valyutadagi depozitlarining o'rtacha yillik foiz stavkasi 2021–2023-yillarda o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan.

3 Jadval muallif tomonidan "O'zmilliybank" AJning yillik hisobotlari ma'lumotlari asosida tuzilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot jarayonida tijorat banklarining depozit bazasining yetarililigini ta'minlash bo'yicha quyidagi xulosalarni shakllantirdik:

- 2020–2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasida tijorat banklarining resurs bazasini mustahkamlash, banklarning kapitallashish darajasini oshirish, tijorat banklarining emission operatsiyalarini rivojlantirish mamlakat bank tizimini isloh qilishning dolzarb masalalari sifatida e'tirof etilganligi tijorat banklari resurs bazasining yetarililigini ta'minlash masalasini ilmiy asosda tadqiq qilish zaruriyatini yuzaga keltiradi;
- tijorat banklarining depozit bazasini shakllantirishda muomalaga depozit sertifikatlari va jamg'arma sertifikatlarini chiqarish muhim o'rin tutadi;
- respublikamiz tijorat banklariga transaksion depozit hisobraqamidagi mablag'lardan ularni muddatli depozit shchotyga o'tkazmasdan resurs sifatida foydalanish amaliyotining mavjudligi tijorat banklari depozit bazasini mustahkamlashga bo'lgan rag'batga putur yetkazadi va banklarning likvidligiga nisbatan jiddiy salbiy ta'sirni yuzaga keltiradi;
- Asakabankda 2020–2024-yillarda depozitlarning miqdori o'sish tendensiyasiga ega bo'lgani holda, talab qilib olinguncha depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi salmog'i pasayish tendensiyasiga ega bo'lgan va 2022-yildan boshlab depozit bazaning yetariligi ta'minlangan;
- Asakabankda majburiyatlarning jami miqdori 2018–2023-yillarda o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan, lekin 2024-yilda 2023-yilga nisbatan sezilarli darajada kamaygan. Bu esa mazkur davrda xorijiy banklardan jalb qilingan kreditlar miqdorining oshganligi bilan izohlanadi;
- O'zmilliybankda 2020–2024-yillarda depozitlarning miqdori o'sish tendensiyasiga ega bo'lgani holda, 2020–2021-yillarda depozitlarning umumiy hajmida talab qilib olinadigan depozitlarning salmog'i pasayish sur'atiga ega bo'lgan. Biroq ushbu ko'rsatkichning darajasi 2022-yilda 2021-yilga nisbatan sezilarli darajada oshgan. 2022–2024-yillarda esa O'zmilliybank depozitlarining umumiy hajmida talab qilib olinadigan depozitlarning salmog'i pasayish tendensiyasi kuzatilgan.

Fikrimizcha, respublikamiz tijorat banklarining depozit bazasining yetarililigini ta'minlash uchun, birinchidan, transaksion depozitlarning o'sish sur'ati bilan muddatli depozitlarning o'sish sur'ati o'rtasidagi mutanosiblikni ta'minlash kerak; ikkinchidan, sof foizli spread darajasini pasaytirish hisobidan muddatli depozitlarga to'lanadigan foiz stavkasini oshirish zarur; uchinchidan, tijorat banklarining xorijiy valyutalardagi depozitlariga nisbatan belgilangan majburiy zaxira stavkasini inflyatsiyaning joriy darajasidan kelib chiqib, milliy valyutadagi depozitlarga nisbatan belgilangan majburiy zaxira stavkasi bilan unifikatsiya qilish lozim; to'rtinchidan, kreditlardan olinadigan foizli daromadlar bilan depozitlarga to'lanadigan foizli xarajatlar o'rtasidagi mutanosiblikni ta'minlash yo'li bilan muddatli depozitlarning brutto depozitlar hajmidagi salmog'ini oshirish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 12 майдаги ПФ-5992-сонли “2020 — 2025 йилларга мўлжалланган Ўзбекистон Республикасининг банк тизимини ислоҳ қилиш стратегияси тўғрисида”ги Фармони. <https://lex.uz/docs/4811025>
2. Синки Дж. Финансовый менеджмент в коммерческом банке и в индустрии финансовых услуг. Пер. с англ. – М.: Альпина Паблишер, 2017. – С. 396.
3. Ларионова И.В. О приведении банковского регулирования в соответствие со стандартами базельского комитета по банковскому надзору (Базель - III) в условиях нестабильной экономической ситуации. Монография. – М.: КНОРУС, 2018. – 190 с.
4. Мешкова Е.И. Оценка деятельности и финансовой устойчивости коммерческого банкаю Банковский менеджмент. Учебнк. Под ред. проф. О.И. Лаврушина. – М.: КНОРУС, 2016. – С. 141-148.
5. Рузметов Ш.Б. Ўзбекистон тижорат банклари депозит базасини мустаҳкамлаш йўллари. И.ф.н. илм. дар. ол. уч. тақд. эт. дисс. автореф. – Тошкент, 2009. – 18 б.
6. Саттаров О.Б. Актуальные вопросы обеспечения устойчивости банковской системы Республики Узбекистан// Банковское дело, 2016. – №9. – С. 25.
7. Supervision and Regulation. CAMELS rating system. <https://www.federalreserve.gov>.
8. Рузметов Ш.Б. Ўзбекистон тижорат банклари депозит базасини мустаҳкамлаш йўллари. И.ф.н. илм. дар. ол. уч. тақд. эт. дисс. автореф. – Тошкент, 2009. – 18 б.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
